

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan, izvzemši ponedeljke in dneve po praznikih, ter velja po pošti prejemati za avstro-ogerske dežele za celo leto 16 gl., za pol leta 8 gl., za četrt leta 4 gl. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za celo leto 13 gl., za četrt leta 3 gl., 30 kr., za en mesec 1 gl., 10 kr. Za pošiljanje na dom se računa 10 kr. za mesec, 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele toliko več, kolikor poština iznaša. — Za gospode učitelje na ljudskih šolah in za dijake velja znižana cena in sicer: Za Ljubljano za četrt leta 2 gl., 50 kr., po pošti prejemati za četrt leta 3 gold. — Za oznanila se plačuje od četrstopne petit-vrste 6 kr., če se oznanilo enkrat tiska, 5 kr., če se dvakrat, in 4 kr., če se trikrat ali večkrat tiska.

Dopisi naj se izvolé frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo je v Ljubljani v Franc Kolmanovej hiši „gledališka stolba“. — O pravništvu, na katero naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. administrativne stvari, je v „Narodnej tiskarni“ v Kolmanovej hiši.

Da vémo!

Nemec Slovana črti, odkar ga pozna! Od pradavnih časov sem nij bilo Nemcu družega v mislih, kakor da Slovana utopi v žlici vode in politiko nemško vodila je od nekdanje ideje, da slovanski živelj bodi zatiran, kjerbodi in kakorbodi uničevan! To je bila Nemcu naravna potreba, potreba vsakdanjega kruha in vedno ostanejo resnične besede, da se vsikdar Nemec čuti zatiranim, če sam ne more svobodno zatirati drugih in drugim gospodovati! Ali če se je kdaj volčja nemška narav kazala — zdaj se to godi in je dan za dnem bolj jasno! Zdanje kipeče nemško sovraštvo je pa tudi naravno! Posebno v Avstriji! Časi so se toliko spremenili, da hoče tudi nas Slovane obsijati solnce pravice, vkljub temu, da tako dolgo ni moglo prodreti železnega nemškega zidu: opravičene naše želje so se v merodajnih krogih priznale in z vladne mize, bogato obložene, padla je tudi nam — mrvica obljub! Tako priznanje pa je Nemcu uže odveč! Zakaj njegova samopašnost ne trpi, da bi še kdo drugi — najmenj pa Slovan! — poleg njega po svoje živel; zato je čisto naravno, dasi smešno, da se posebno zdaj, ko se Slovanom v Avstriji, pravo in živobitje priznava, zgodovinsko razvaje ni nemški fanatizem razodeva v vsej svojej vihravosti. Vpitje imajo tako v svojih šatorih, kakor bi jim bil z nova Faraon za petami in kakor da bi se jim Bog vé kake krivica godila! Besni so postali, ker s svojo „velmočjo“ ne morejo ustaviti teka zgodovine slovanske. Staro zakleto sovraštvo ne miruje: Slovan mora biti zatiran! Ker je pa Nemec ves v zistemih, spravilo se je pri nas tudi pre-

ganjanje Slovanov v „ustavoveren“ zistem, in kdor pozna nemško naš ustavoverstvo, ne bo se čudil, da nij preizbirčno v sredstvih. Vsak pripomoček mu je dober, samo da služi absolutističnim njegovim nameram! Evo, dokaza!

„Neue Freie Presse“, prinesla je lokalno dunajsko notico, ki se od besede do besede tako-le glasi: „K češkemu občevalnemu jeziku učiteljev. V večerajšnji seji šolskega sekcijona poročal je občinski svetnik dr. Linder o postopanju proti onim učiteljem na dunajskih ljudskih šolah, ki so o priliki ljudskega številjenja napisali za občevalni svoj jezik „češki“ ali „slovenski“. Po živahnej debati, v katerej so se o ščuvanju proti nemštvu in nemškemu jeziku v jezikovno mešanih pokrajinah najostreje besede govorile, se je sklenilo: Odborom, nastavljačim učitelje, je ostro zapovedati, da v bodoče le take učitelje in učiteljice za ljudske šole na Dunaji predlagajo, ki nemškega jezika nijso samo v besedi in pisavi zmožni, temveč le tega tudi čisto, gladko, pravilno in kot svoj občevalni jezik govoré. To, da je okrajni šolski svet učitelje s „češkim občevalnim jezikom“ grajal, se odobrenjem na znanje jemlje in skrbi se naj, da tist provizorni podučitelj ki je slovenski jezik za občevalni svoj jezik izpovedal, nobedne definitivne službe ne zadobi.“

Tako se bere črno na belem, drobno tiskano. Vender pa stvar nij tako nedolžna in neznatna, kakor se kaže! Gotovo nam je malo mari, kakšne mehurčke spuščajo judovsko okisani možjani nemških ustavovercev — ali omenjena stvar se je sklepala in obravnavalo v imenu Dunaja, prestolnega mesta

naše monarhije, onega istega mesta, katerega zastop hoče biti bolj nemšk, kakor nemški Berolin sam in se tudi o vsakej priliki ne glede ni na levo ni na desno tako kaže! Tedaj pa se je tudi ob enem govorilo v imenu ustavovernih naših Nemcev! In če položimo omenjeno resolucijo na pravo tehtnico in jej pretipljemo obisti, ondu se moramo s strahom vprašati: ali ga res nij več pravičnega Nemca v Avstriji, ali so mu besedo in javno mnenje vzeli popolnem v zakup znani izvoljeni „ljudje“ z azijskim svojim značajem? Ali pri tem se bojimo, da delamo Nemcev krivico! Oni dopuščajo, da se v nemškem njihovem imenu tako govori in sklepa in sami sebi podpišejo sodbo, da nemška njihova narav je identična z nepravičnostjo, nespravedljivostjo in brezozirnostjo! Omenjena resolucija nam pa tudi jasno kaže, do kako nevarne stopinje je uže dospel nemški narodnostni terorizem! Nemška ta animoziteta glede nemških narodnostij ne bije le jednakopravnosti v obraz, temveč greši v obilni meri proti humaniteti in vzajemnej človeške ljubezni! In nehote nas početje, izraženo v omenjeni resoluciji, spomina na žalostne tiste čase, ko so se krotili narodi s silo železa, s strahom ognja in s smrtjo lakote! Avstrijski naši Nemci hote dokazati, da so vkljubo Pražaka in grofa Taaffeja gospodje v državi in da bi nadležne si Slovane ukrotili, sezajo po sredstva, kamor je! Učitelj, ki neče biti lažnjivec ni hinavec in izpove, da občuje v slovenskem ali češkem jeziku, ta bodi proskribiran in trda nemška roka ga posadi v puščavo, kjer ne raste zelena bil; brez kruha in brez vode naj bo, ker mu ne moremo iztrgati jezika slovenskega ali češkega! Takó

Listek.

Dolžnosti narodnega učitelja do svojega naroda.

(Govoril nadučitelj Fr. Govekar, pri občnem zboru „Slovenskega učiteljskega društva“ v Ljubljani.)

Vprašanje, ki je dan denes prvo vseh vprašanj, zlasti pri nas v mnogojezičnej Avstriji, je narodnostno vprašanje. Važno, silno važno in imenitno je to vprašanje; beseda „narodnost“ imajo na ustnih modri voditelji naroda in razumni državniki, a tudi zviti rovarji in sebični strankarji. Vender tega na dalje ne moremo po svojem stanu in položnji razpravljati, pogledjmo le nekoliko dolžnosti, katere ima narodni učitelj do svojega naroda.

Kadar govorimo pri nas v Avstriji o ljubezni do domovine, moramo misliti na svojo ožjo in na svojo širšo domovino, na Avstrijo. Ako pa tukaj govorimo o dolžnostih narodnega učitelja do svojega naroda, oziramo se vselej

tudi na našo širšo domovino, h katerej spada narod slovenski. Ako skrbimo za svoj narod, ne moremo govoriti zoper koristi Avstrije, ki je avstrijskim narodom občna domovina.

Kar posamezno utrjuje, občnemu ne škoduje. Ljubezen do svojega rojstnega kraja, do dežele, v katerej je človek rojen, do jezika, v katerem ga je ljubeča mati prvič nagovorila, je prirojena ali bolje izgojena. Kar je pa človeku prirojenega, to se pri njem razvija, pojem se zbistri, razum raste in mislili bi, starejši in razumnejši ko je človek, toliko bolj ljubi svojo domovino, a samopridnost in tudi druge okolnosti privedejo človeka dostikrat na druga pota, mladeniški ogenj ugasne in človek se izneveri svojemu prepričanju, svojemu rodu, ter začne delovati v korist druge narodnosti, bodi si iz katerega koli uzroka.

Tak spozna tudi dolžnosti do narodnosti; a tuje šege, tuje navade mu bolj ugajajo od domačih. Takih prizorov, kakeršnih najdemo pri vseh narodih, nečemo dalje razpravljati,

poglejmo rajši, koliko je vsak dolžan storiti za svojo narodnost.

Odgovor je prav kratek, a ima mnogo, mnogo v sebi, glasi se pa tako-le: Vsak je dolžan storiti za svoj narod toliko, kolikor more. Torej vsacega, tu nij izgovora, nij izjeme, tedaj tudi učitelja veže sveta dolžnost, delati, truditi se za svoj narod.

Pripoveduje se, da je neki knez edenkrat svojim podložnim ukazal, naj mu velik sod napolnijo z vinom. Ljudje so hiteli z vrči in posodami polnit sod, in ko pijačo pokusijo, ni bilo to vino, ampak voda. Jeden vrč vode več ali menj, to se ne bode pri sodu vina poznalo, mislil si je vsak, in v resnici se nij poznalo.

Stanovi so mnogoteri, prva dolžnost je pa človeku povsodi, da si služi svoj vsakdanji kruh, pa ravno v tem kaže človek svoj značaj, svoje poštenje, ako dolžnosti svojega stanu vestno spolnuje, in v prvej vrsti služi učitelj svojemu narodu s tem, da svoje stanovske dolžnosti zvesto in kar najbolj mogoče izvršuje.

govori nemško-hegemonistična klika! Če človek zna slovanski, to je greh in če ne zna, to je zasluga: tako daleč smo prišli! Ne vprašamo te, koliko da znaš — vprašamo te, kedo da si! Z lakoto hote prisiliti, materialno ubiti nasprotnika: s tako človeka nevredno taktiko se bijejo! Potem pa naj še nosijo po ustih avstrijski ti Nemci liberalnost, humaniteto in kulturo! Fej! In stranka s tacim značajem naj bi nas vladala? Sprave — s tako stranko nij! —

Ali naj govorimo o konsekvencah nazorov in sklepov, kakor se beró v onej resoluciji? Da bodo taki nazori mej nemškim narodom poganjali korenine kakor polipi — za to porok nam je ustavoverna agitacija! Saj se je v istem smislu obnesel deželni šolski svet Nižavstrijski in baje se ima jednaka taktika raztegniti celo na srednje šole! Saj nam je pre dobro znano, da o času te napetosti slovenskemu študentu na Dunaji zagrizen Nemec ne privošči zasluzka, ravno zato ne, ker bore — slovenskega visokošolca nij rodila nemška mati! Tacih slavnih činov še več doprinese nemška kultura v svojem sovraštvu do Slovanov!

Ali bojimo se, da postane nemški ta terorizem še v družih ozirih nevaren! Kaj, kadar sila do vrha prikipi se bo Slovan moral navzeti enakih principov ter začel — vračati? Ali nij bil kdaj že upravičen, upravičen prav po nemških pravilih? „Čisto, gladko, pravilno“ mora nemško govoriti, kdor hoče nemško deco poučevati in nemški kruh jesti. Kaj pa pri nas, v slovenskih naših deželah? Ali nam „pravicoljubni in logični“ Nemec ne bo pritrdil, da smemo Slovenci v svojej domovini glede lastnega svojega jezika isto zahtevati, kar Nemec glede svojega? In če začnemo mi po tacih nemških principih ravnati, mi katerim tuji nemški elementi — siti našega kruha — najhujše zaničujejo jezik ravno po učiliščih in uradnih! Ali je že svet kdaj videl tako purifikacijo, kakeršne bi bilo treba pri nas, da se spravi vsa nemška krama iz slovenskih naših dežel?! Kaj bi porekla tedaj nemška samopašnost, če bi mi jeli po nemških vzgledih odstranjevati, kar nij našega? — — Ali pustimo to! Nemec je Nemec!

Čudno, neumevno se nam zdi, da zdanja grof Taaffejeva vlada, ki si je v prvo točko svojega programa postavila „narodnostne sprave“ princip, more dopuščati, da se vedno in vedno napadajo ter žalijo nenemške avstrijske narod-

nosti. Pa ne, da bi mi Slovani v dobi sprave, vkljub njem ali celo zavoljo nje — bili spet trpini?!

Slovenci, bodimo odločni, vztrajni — za pravico! Danilo.

Politični razgled.

Votranje dežele.

V Ljubljani 28. septembra.

Predržnost nemško-nacionalcev preseza že vse meje. Niti trenutka ne zamudé, da bi n- unemali strasti n-mškega prebivalstva in ga ne ščuvali na Slovane. Tako je zopet v 22. dan t. m. govoril poslanec dr. Klier v Zwettau v Češkej pred svojimi volilci. Predložil je nekaj vprašanj svojim volilcem, naj na nje odgovoré z da ali ne. Mej vprašanj temi je tudi tole: „Ali mislite, da je sprava s slovanskimi elementi mogoča?“ In na to vprašanje so odgovorili: ne! Nu, ali nij to motenje javnega miru, ali nij to kaznjivo po naših zakonih? V to vprašanje se nečemo spuščati tudi nij naš nalog, saj državni pravdnik nij konfiriral listov, ki so to objavili. Mi se moramo le čuditi, da vlada skuša še te nemško-nacionalce za se pridobiti, saj jej vendar odločno kažejo, da njim nij dosti do jednote državne, oni hoté vse pritiskati na steno. Ali se jih vlada morda boji? Čemu, saj je jasno, da je ta stranka popolnem razpala. Taaffejeva vlada pa je močna, ona uživa naklonjenost vladarjevo, čemu torej tako popustljiva politika? Naprej, ljudstva pričakujejo rešitve, hrepené po svobodi in enakopravnosti!

Kadar je nevarnost velika, pravijo, takrat začne tudi brezbožnež moliti. Če je ta stavek resničen, je gotovo nemško-nacionalna stranka v velikej nevarnosti, kajti dr. Herbst dvignil je svoje kočene roke proti nebu in prosil Vse-mogočnega, naj blagoslovi namre nemško-nacionalcev, potem pa je še opominal svoje volilce v Rumburgu, naj tesno stisnejo falango in se združijo pod zastavo „nemško-nacionalnega kluba“. Tu je z vso mu lastno zgovernostjo govoril Herbst za vst. novitev nemško-nacionalnega kluba, a v Cvikavu bil je mož drugih mislij, tam je dejal, da nij dosti ležeče na tem klubu. Tudi Herbst se spreminja, tudi njegovo prepričanje je omajala „D. Ztg.“, tudi njega so jeli voditi na lanc. Nu, če ta star vojak tako menja svoje prepričanje, potem se nij bati hudega napada tudi ni od mladega nemško-nacionalnega kluba.

Vnanje države.

Italijanski listi vedó pripovedovati, da je gotovo, da se v Vatikanu zopet trdno misli, da bode papež zapustil Rim in se preselil drugam, ker vedno še ne ponehajo v Rimu demonstrirati proti garancijskemu zakonu (ki ureja razmere mej papežem in italijanskim kraljem). Kam se misli preseliti, se ne ve. A gotovo je, da ne pojde na Malto, ker bi bil od tod težko v zvezi s cerkvijo in bi težko iz-

vrševal vladarstvo. Menda so to le ugibanja italijanskih listov, zato jim tudi prepuščamo odgovornost.

Nemci v cesarstvu in naši Nemci, ki kaj radi gledajo čez meje v Nemčijo, so vedno na straži in pazijo, kje bodo zasledili mej Slovan le kako malo nekorektnost, da jo potem obesijo z lažmi pobarvano na veliki zvon in svet svari pred slovanskim barbarizmom. Koliko veselje zavlada v nemškem taboru, če jim prinese brzjav iz Rusije vest, da je samovladar, ruski car, poslal dvojico trdoglavnežev v Sibirijo. To vest obračajo na vse strani, jo stiskajo in ožimajo, ogledavajo jo s povečalnimi steklom, potem pa zavpijejo v svet: „Gledite, to je ruski despotizem, Nemčija pa deli svojim podanikom blagonosno svobodo. Rusija je gnila!“ In malo da ne odobravajo javno rovanje nihilistov. Pri njih velja menda pravilo: Pometaj najprej pred tujim pragom; vsaj tako se mora soditi, če gledamo, kake so razmere v Nemčiji. Tam se pripravljajo na volitve. Tolike agitacije in s takimi sredstvi še nij bilo. Bismark, železni kancelar, zahteva, da se mu ljudstvo udá slepo v njegovo vladarstvo, kar on diktira, se mora sprejeti, če š ali nečes, saj ima silo in sila gre nad pravico. Vrh tega ima pa še več delavcev, kričaveč, podkupljen h, listi so v njegovej službi in pri vsakej priliki ljudstvu pripovedujejo, da, kdor glasuje proti Bi-marku, podkopa državno. Če se ne uresniči, pravijo Bismarkovci, program Bismarkov, poginila bode kupčija in obrtnija, tuje države se bodo od Nemčije odvrnile, z jedno besedo: Nemčija se bode sesula, kakor zidovje stare palače. Se ve da, to so le najeti glasovi, da despotično postopanje Bismarkovo nekoliko olepšavajo in ljudstvu lažejo, da brez Bismarka nij rešitve. Svetovati bi bilo Nemcem, ki toli radi pripovedujejo o ruskem barbarizmu in despotizmu, naj najprvije se otresejo jarma, ki jim ga je Bismark naložil, naj najprvije odpravijo v Nemčiji Bismarkov despotizem, potem naj stoprv govoré o ruskem.

Kakor poroča „Germania“ iz Rima, ponehuje nekoliko kulturni boj. B-je se je izrazil pap-ž, da so njegovi nasprotniki uvideli, da delajo krivico. Vender pa se upa še v Rimu, da bode boja kmalu konec, da-si se do zdaj še nič bistvenega doseglo nij.

V Tunisu so razmere jako zamotane. Na jednej strani se boji prebivalstvo, da bodo Francozi zaseli mesto, na drugej strani pa je okolica nevarna. Povsod se velike čete roparjev zbirajo, in poroča se, da se je celo oddelek francoske vojske moral njim umakniti. Rop, umor in poboj so na dnevnem redu.

Najnovejši brzjavi trdijo, da sta se Francija in Anglija sporazumeli, kako jima je postopati v Egiptu. Obseg, kateri nam še nij znan, se je naznanil že raznim velevladstvom, a nikjer nij našel nasprotnika. Tudi Turčija je sprejela dotične določbe z molčečo resignacijo.

Iz Azije se vedno še čuje rožljanje orožja. V Afganistanu se Ejub in Emir še

Takega učitelja morajo spoštovati tudi taki, ki v političnih rečeh nijso z njim enakih misli.

A to še nij vse; učitelj nij le učitelj mej štirimi šolskimi stenami, ampak on mora mej svet, učiti se svet spoznavati in ga razumeti, ter od tod zajemati za šolo, za svoj — poklic! Da bode uspešno izrejeval prihodnji rod, naj gleda s paznim očesom svet, njegovo življenje in vse ljudske, občinske in državne zadeve. Učitelj, kateri pri vsakej priliki očitno kaže, da ga zelo malo ali celo nič ne brigajo narodne gospodarske in obrtne zadeve njegovega naroda, si bode zastonj prizadeval pridobiti njega zaupanje, veljal mu bode za čudaka ali še celo za nevedneža. Zato naj gre učitelj mej svet, in rabi svoje prirodznanške in druge vede pri gospodarstvu in kmetijstvu, ter naj se uči spoznavati življenje otrok, starišev in celega naroda, da more potem temu primerno svoje delovanje vrediti in požalnovaje delovati nanj, in narod ga bode čislal ter mu bode hvaležen.

Učitelj živi mej svetom, javna osoba je, pri dnevnih vprašanjih gleda vse nanj, stranke tekmujejo, katera bi ga na svojo stran pridobila, takrat pride čas, ko se more temu ali onemu zameriti, pridejo tisti kritični momenti, ko more človek barvo pokazati. Pri takih prilikah naroden učitelj ne bode zatajeval svojega prepričanja, marveč obračal se bode, kakor mu veleval poštenje in modra previdnost, on se ne bode podajal v prednje vrste bojevalcev, ako se to od njega ne zahteva, a tudi ne bode zatajil svojega prepričanja. Uganka pravi: Kaj je bolje kakor vol? — Dva! — In kaj je bolje kakor značaj? — Dva! — Tega pravila se ne drži naroden učitelj, njemu je prva skrb, moška beseda. Kdor hoče povsodi prvi biti in zvonec nositi, naj vleče veter od juga ali od severa, od vzhoda ali zahoda, mora tako ravnati in plašč po vetru sukati, morebiti da je tako ravnanje politično in preudarjeno, ali možko nij. Ako nij drugače, mora človek tudi pripravljen biti za svoje pre-

pričanje, ali v tem slučaju za svojo narodnost, kaj nepovoljnega, kaj britkega prestati. Brez žrtve nij nikjer nič mogoče, narodnost nam ne more biti molzna krava, ki bi nam donášala materialne koristi pa časti. Težko je dostikrat plavati zoper deroče valove, posebno če prihajajo iz človeških glav, a nij mogoče ljudem vselej ustreči; ako nij mogoče prikupiti se vsem, ravnajmo tako, da se bomo prikupili svojej vesti in modrim ljudem. Kdor ravna brez prepričanja, brez pravih načel v svojem življenji, je nezmeren v veselji in žalosti; v srečnih dnevih ošaben, v tužnih dnevih upada mu srce.

Nij pa dosti, da narodni učitelj dela le bolj pasivno za narodnost, on mora poleg tega tudi dejansko truditi se in storiti za svojo narodnost, kolikor more. A narodni učitelj veliko more, ako trdno hoče; malokateri stan ima toliko prilike, koristiti svojemu narodu, kakor ravno ljudski učitelj, tukaj ga čaka obilo truda in dela, zahteva se veliko požrtvovalnosti. Bo-

vedno bojujeta za vrhovno oblast. Mesto Kandahar se je uže udalo Emirju, Ejub pa je moral bežati v Herat, zapustivši topove in pertljago.

Dopisi.

Iz Gradca 27. septembra. [Izv. dop.*] (Štajarski deželni zbor) se je 14. t. m. pričel. Pri prvi seji smo v zbornici videli izmed slovenskih poslancev le g. Hermana, Žolgarja, dr. Šuca in Flucherja. V drugi seji 15. septembra so se volili posamezni odseki. Izmed slovenskih poslancev je liberalna stranka samo g. dr. Dominkuša v neznatni policijski odsek volila, zato se pa Slovenci te volitve niso udeleževali. Slovenski klub šteje 8 poslancev, tedaj več ko osmi del celega zbora; po tem takim bi po navadnem parlamentarnem redu moral v vsakem odseku jeden Slovenec biti, posebno ker slovenski poslanci dve petinki vseh štajarskih prebivalcev zastopajo. V 3. in 4. seji dne 17. in 19. septembra nij bilo nič posebnega. V 5. seji 22. septembra se je volil poseben odsek 9 poslancev (med katerimi je vsaj Herman), ki se ima posvetovati o dveh važnih vladnih predlogah, namreč: kako bi se odstranile napake dvojne vlade ali dvojnih oblastnij, in pa, kako bi se domovinska pravica preuredila. Posebno važen je prvi predlog, kajti zdaj imamo le preveč in pri vsem tem veliko predragih oblastnij. V 6. seji 24. sept. so slovenski poslanci gg. dr. Dominkuš, dr. Radaj, Kukovec, Flucher, dr. Šuc, Žolgar in Herman (kje pa je g. Šnidaršič ostal? Ured.) vlado interpelirali zavoljo prostorov mariborskega gimnazija. Volil se je potem odsek 9 poslancev, med njimi tudi dr. Radaj, za posvetovanje o novem zemljiškem davku.

V 7. seji 26. septembra se je sprejela postava, da se mora obrežje Savinje od Mozirja do Celja v letih 1883 in 1884 popolnem doravnati. Nova postava o uničevanju škodljivih rastlin se je vrnila dotičnemu odseku v dalje pretresanje, ker ima preostre kazni. Konservativni Nemci, pa tudi mnogi liberalni, niso za to postavili, ker župane s prevelikim poslom obklada in preostre kazni nalaga, kar mnogokrat nepotreben razpor med srenjčani in županom, pa tudi med županom in politično oblastnijo prouzročuje. Izmed slovenskih poslancev so dr. Dominkuš, dr. Radaj, Kukovec in Herman za postavlo glasovali, drugi pa s konservativno stranko zoper postavlo, katera se je sprejela z

*) Hvaležno sprejmemo Vašo ponudbo in prosimo nadaljevanja.

dimo odkritosrčni in spoznajmo, da smo bili za svoj stan v narodnem smislu slabo pripravljeni, zdaj se obeta, da bode v tej stvari bolje — a narodni učitelj ne poreče: tega in onega se jaz nisem v pripravnici učil, tega mi niso moji učitelji pripovedovali! — marveč on bo iskal in si prizadeval, da se nauči tega, kar mu manjka, recimo n. pr. izurjenost v slovenščini, da bode potem bolje koristil svojemu narodu in zvesteje izvrševal svoje dolžnosti. Nikar ne pričakujmo, da bi nas vlada v to silila in nagovarjala, narodni učitelj ne čaka ukaza, kedaj mora spregovoriti slovensko besedo, marveč on je vesel, da mu tega nihče ne brani, in z obema rokama se poslužuje prilike, v kateri mora kaj staviti za slovensko slovstvo. Od tujcev smo se marsikaj naučili, med drugim tudi prezirati domače, a tuje hvaliti; da ima stvar kaj veljave, mora od drugod priti, drugje se vse bolje izdeluje, modreje govori in piše, kakor doma. Vem, da me bode marsikdo zavrnil in protestiral zoper to sumi-

večino kakih treh glasov. Kakor se misli sploh, imamo uže tako preveč postav, posebno pa se moramo takih izogibati, katere kmetom in županom nove brezuspešne sitnobe pripravljajo. Kmet je tako prisiljen škodljive rastline zatirati in to sam rad stori; če je pa neveden, ga je treba le podučevati in to bi se moralo poskušati, predno se izda tako ostra postava, katere morebiti celo treba ne bo.

Ko se je o spremembi ljubenske velike realke v višji gimnazij govorilo, je poslanec Žolgar posebno poudarjal, da mora ta sprememba le začasna ostati, ker je tam premalo učencev; zahteval je tudi, da bi se risanje učilo le kot prost predmet. Slednje se nij sprejelo, prvo pa odobrilo. V tej seji se je deželnemu odboru še naročilo, da ima vsled prošnji vranskih podobčin Ločica in Prekop potrebne korake storiti, da bi se mogli Prekopčani in Ločičani od vranskega trga ločiti in prvi v posebno srenjo „Prekop“, zadnji pa s Hijeronimčani v jedno srenjo združiti.

Domače stvari.

— (Deželnega zbora) prihodnja seja bode stoprv v soboto ob 10. uri dopoldne. Vesteneck, kateri se uže slednje nij udeležil je baje za delj časa prosil odpusta.

— (Umrli) je včeraj dopoldne ob 9. uri g. dr. Karol Ipavec v Mariboru. Pogreb bode jutri ob 4. uri popoldne.

— (Prigodba brez komentara.) Naši čitatelji naj si predložijo to-le prizorišče: Gospod prezident Gertscher (= Grčar) sedi v svojej pisarni. Vrata v predsobo so na stežaj odprta. V tej predsobi plazi se nekoliko boječih pisarjev okrog in pri zidu slonita tudi dva kmeta, ki hočeta gospodu prezidentu potožiti svoje gorje. Ali gospod prezident je slabe volje. Pred njim stoji uradnik, ki želi dopusta, in dopustov gospod prezident ne daje rad. Kakor je uže gospoda prezidenta navada, da rad vskipi, ne da bi bilo uzroka, prišel je tudi denes v ekstazo. In vso svojo jezo je izlil na dopust prosečega uradnika. Med drugim mu je očital, da se ne obnaša kakor zahteva spodobnost (Anstand) in da govori v tonu, kakeršen je navaden v ljubljanski čitalnici! (... dass Sie in einem Tone [id est unanständigen Tone] sprechen, wie er in der Čitalnica üblich ist! — Radovedni smo, kako se bode gospodu Gertscherju zahvalil gospod deželni prezident Winkler, ki je tudi ud čitalnice, kjer se — nespodobno govori.

čenje. Ali vender je moj izrek resničen, besede ne vzamem nazaj, marveč hočem stvar dokazati. Domačega jezika, svoje narodnosti sicer ne zaničujemo, ali kaj ostro kritikujemo, obsojamo vsako narodno podjetje. Naj je kdo nenavadno priden in marljiv, recimo v našem stanu, prvo bode to, da ga bodo vrstniki začeli obirati, in ga preko lica gledati, češ, kaj neki ta hoče biti, revše nas hoče kaj naučiti. . . . Da ima kaka knjiga, kak časopis veljavo, mora kje drugje izhajati, domače ne velja, domača pridnost se zasmehuje in prezira, tuje se za drag denar kupuje, domače pa ne podpira, domači pisatelji naj bi knjige pisali in zakladali, potem pa pokupili in podarili, mogoče, da bi tako zvani narodnjaki, kateri radi le tuje hvalijo, potem se ponižali, da bi brali domače stvari.

Od tujcev smo se dalje naučili, brezobzirno in strogo kritikovati izdelke domačega uma in dlana.

(Konec prih.)

Radovedni smo na dalje, kaj bode počel čitalnični odbor, ali bode molal na to razžaljenje ali — ne!

— (Prvi jour-fix Sokolov), ki otvori letošnje narodne zimске zabave, bode prihodnje soboto 1. dan oktobra v čitalnični restavraciji. Reditelj sta mu Sokolovca Ivan Wölfling in Rajko Kuiflic. Program tega zabavnega večera bode poleg petja obsegal tudi razne komične prizore. Povabjeni so članovi Sokola s prošnjo, da se blagovole kolikor mogoče v obilnem številu udeležijo te društvene veselice.

— (Vlak povozil) je v ponedeljek zvečer blizu Postojne tam, kjer gre železnica preko državne ceste, kola trgovca in posestnika g. Kanca iz Dravlj nad Ljubljano. Kanec je bil na sejmu v Postojni in se je o mraku vračal domov. Ker zagraja pri železnici nij bila zaprta in sta se pred njim peljala dva voza preko železnice, šel je tudi Kanec z vozom čez. A ko je bil Kanec ravno na tiru, pridrdra vlak, zmečka oba konja in vrže voz, zlomivši ga, na stran. Odletela sta tudi Kanec in njegova hči, ne da bi se jima kaj zgodilo. Kanec je dva čevlja od lokomotiva ležal na tleh. Vlak se je ustavil, ne da bi bil prišel s tira, prednjih koles lokomotiva se je držalo polno konjskega mesa. Nesrečo je zakrivil železniški čuvaj, ki je zaspal in nij ograje zaprl. Južna železnica bode povrnila g. Kancu vso prouzročeno škodo za konje, voz in pokvarjeno rabo.

— (Iz Ribnice) nam 24. dan t. m. piše naročnik: Davi je šel Miha Tanko iz Hrovače s svojim kakih osem let starim sinom visoko v Malo goro po drva. Tam je pot zelo strm. Deček je šel z živino, oca je pa voz držal. Najbrže deček, ker je še mlad, nij mogel živine prav voditi, ker se je voz tako nesrečno prevrnil na ubožega očeta, da je le-ta na mrah mrtev obležal. Ko so pozneje ljudje blizu prišli in so voz vzdignili, se je videlo, da je ravno na hrbet ob oster kamen padel, drva so ga pa doli prisnila in ga tudi na prsih in na senci ranila.

— (Neuperg Marinoceljska rudarska družba) Po pogodbi, katera je bila sklenjena med Neuperg-Marinoceljsko in planinsko rudarsko družbo se bodo, kakor se pripoveduje, delnice Marinoceljske rudarske družbe v novinalnej vrednosti od 130 gld. za delnice planinske rudarske družbe zamenjevale, tako da se bode za vsako delnico prve družbe od druge 80 gld. nominalno izplačevalo. Ker ima tedaj 80 gld. v imenu delnice planinske rudarske družbe po današnjem kurzu teh delnic vrednost od 113 gld. torej je očitno, da delničarji Marinoceljske rudarije pri zamembi le 17 gold. poprek izgube proti nominalnej vrednosti svojega posestva, katero jim skozi blizu 10 let nij neslo niti krajcarja. Dobitek je po tem takim jasen. Vender pa se še nabajajo nezadovoljneži, ki hočejo po nasvetovanji v glavnej skupščini nekaj več iztisniti. Ti nezadovoljneži skušajo kolikor naj več mogoče delnic v roke dobiti nauejaje se večine v zboru. Vender pa jih utegne ta nadeja ukaniti, ker si je planinska rudarska družba uže naprej zagotovila večino.

Razne vesti.

* (Avstrijske denarstvene zadeve.) Pod tem napisom „Les finances autrichiennes“ prinaša pariški „Figaro“ 23. dan tega meseca članek, v katerem med drugim, potem ko je ugodne razmere avstrijskih financ pod zdanim ministerstvom konstatiral, pravi to-le: „Zgodovina bode ministru Taaffeju u-

in Dunajevskemu blizu iste zasluge za avstrijske finance pripisovala, katere sta si Richelieu in Colbert prodobila za francoske. Res lepo pripoznanje, vredno truda vrlih patrijotov!

* (V večni spomin) padlim vojakom v ruško-turški vojski 1877/8 leta za osvoboditve bolgarskega in roda sgradil se bode hram na podnožju Balkana v južnej Bolgariji, takozvanej Rumeliji. Sestavljen se je odbor, ki ima nabirati doneske in nabral je že 210.042 rubljev. Mestno zastopstvo v Moskvi je samo dalo 50.000 rubljev. Hram je posvečen "narodu Iskrstvu" (preporodu naroda bolgarskega) in imel bode dva oddelka, katerih jeden bode posvečen sv. Nikoli čudotvorcu, drugi pa sv. Aleksandru Nevskomu. Za gradnjo upredeljenih je 175.000 rubljev, ostanek pa se bode vporabljal za popravilo tega hrama. Tako česti osvobodilni narod svoje osvoboditelje.

* (Gaščarica v človeškem želodcu.) Večkrat se je že poročalo, da so male živali, osobito dvoživke, prišle v človeški želodec in da so tu pot m še dalje živele; vendar se je vedno še nekoliko dvomilo o tem. Pred kratkim pa se je dogodil na Češkem enak slučaj. Krovac E. tipel je že dalje časa na čudnih bolečinah v želodcu, tožil je, da nijma apetita, da ga v želodcu tišči, gloje in grize in da večkrat čuti, kakor bi se nekaj gibalo v njem. Dalje je pravil ta mož zdravnikom, da je o Bnkošth tega leta začutil prve bolečine, ko je prej nekaterekrat pil tekočo vodo brez kozarca. Te bolečine so bile osobito hude po jedi; le če je pil mleko, je bilo vse mirno. Zdravniki so mu dali zdravilo, jel je bljevati in sebi v strah in veselje vrgel je iz sebe gaščarico ali martinčka, ki je bil 7 centimetrov dolg in je potem še dve do tri minute živel, ta sitni gost v želodcu.

* (Šesterni umor.) V Vizovici na Moravskem umoril je krojač Tyhy s sekuro svojo ženo in štiri otroke, potem se je še sam obesil. Možu se je bilo zmešalo zaradi prevelikih skrbi za družino.

* (Zmrznil) je dne 24. t. m. v Kojedich na Češkem 54 letni delavec Lavrencij Tam. Palo je bilo po noči nekaj snega in on je obležal v njem in tako nesrečno umrl.

* (Hrošči — vojaki.) Iz Amerike se poroča, da je odličen član irske revolucijske stranke zbiral hrošče v državi Illinois. Ko so ga vprašali, čemu bode rabil te nevarne hrošče, je dejal, da jih bode poslal na Angleško, da bodo uničili krompir. To so sicer male, a nevarne živalice, ki bi lahko v malo dneh uničile krompir, ta dobri plod Angleška vlada skrbno pazi, da se ne zanese ta mrčes v Angleško.

* (Abbeokuta, kralj v Dahomeyu) bode prišel v Paris, kjer si je najel uže več sob. Ta vladar ima posebno veliko glavo in roke dolge do kolen. Velik pa je le 1 meter 50 cm. Doma ima ta kralj mnogo opravil. Iz varčnosti oskrbuje sam posel davkarja, sodnika in krvnika. Ta ljubeznjivi mož jo pred dvema letoma še jedel človeško meso, zdaj pa se je baje uže odvadil te nikakor ne človeške navade.

* (Izselilo) se je letos do zdaj 100.000 ljudi iz Evrope v Ameriko. Sklepajo, da se jih bode do konca leta še okoli 30.000, vseh vkupe 130.000 v letošnjem letu, torej za 60% več od lanskega leta.

Vabilo.

Podpisani odbor naznanja, da se prične 1. oktobra v čitalnici pouk v petji za gospode in gospodičine.

Za gospode bo pevska šola vsak ponedeljek in vsako sredo ob 8. uri zvečer. — za gospodičine vsak četrtek ob 7. uri zvečer. — Pevske vaje za moški zbor so, kakor do zdaj ob torkih in petkih točno od 8. do 9. ure. Kdor se hoče v pevsko šolo oglašiti ali pa vstopiti v pevski zbor, naj to stori v omenjenih dneh in urah v čitalnični pevske sobi v I. nadstropji.

K obilnej udeležbi vabi

čitalnični odbor.

XVII. izkaz o darilih za Jurčičev spomenik.

Do zdaj je bilo nabranega . . . 1549 gld. 02 kr. jedna srečka ljubljanskega posojila in jeden c. kr. cekin.

Temu so dodali:

Kandernal Fran na Dunaji	4	—	—
Nabe goj Ivan v Proseku	5	—	—
Neimenovanec v Št. Vidu poleg Ljubljane	1	—	—
Prislan Fran v Braslovčah	—	50	—
Pogorelec Ivan v Trstu	2	—	—
Klemenčič Ivan	1	—	—
Friskovič Ignacij	1	—	—
Zbona Andrej	1	—	—
Sveiger M. iz loške doline	2	—	—
Vilar J.	2	—	—
Ž. Gr.	1	—	—
Bečina J.	1	—	—
K. A.	—	50	—
Mandele J.	—	50	—
Cotmar G.	—	50	—
Tomec M.	—	50	—
Žagar Fr.	—	50	—
Mlekuš T.	—	50	—
Pianek J.	—	50	—
Mlakar J.	—	50	—
Planinec	—	50	—
Lah Gr.	—	40	—
Hlapse Gr.	—	40	—
Neimenovan	—	40	—
Zabukovec V.	—	20	—
Nachtigal Fr.	—	20	—
Pecnik A.	—	20	—
Kveder J.	—	40	—
Kuttin Fr. v Postojni	2	—	—
Milešič in Dolenc v Trstu	2	—	—
St. J. v Zagrebu	2	—	—
Nolli Josip v Florenco (10 lir)	4	—	55
Kotnik Fran na Vrhniki	10	—	—

Skupaj . . . 1597 gld. 77 kr. jedna srečka ljubljanskega posojila in jeden c. kr. cekin.

Umrli so v Ljubljani:

26. septembra. Sofija Pirnat, pekova hči, 4 mes. Poljanska cesta št. 47. za vnetico pluć.

V deželnej bolnici.

26. septembra. Luka Dimec, gostač, 62 l. za rakom v želodcu.

Tujci

27. septembra:

Pri **Stonu**: Compare iz Gorice. — pl. Barisani, Šuklje iz Dunajsko Novega mesta. — Koch iz Bihača.
Pri **Maliči**: Lehman iz Brna. — Bergenicht, Kaiser z Dunaja. Neuman iz Zagreba. — Bregar iz Ljubljane.
Pri **avstrijskem cesarji**: Lorber iz Münzschlaga. — Kremenšek iz Gradca.

Dunajska borza 28. septembra.

(Izvirno telegrafično poročilo.)

Enotni drž. dolg v bankovcih	76	gld.	95	kr.
Enotni drž. dolg v srebru	77	"	80	"
Zlata renta	94	"	95	"
1860 drž. posojilo	131	"	50	"
Akcije narodne banke	830	"	—	"
Kreditne akcije	366	"	75	"
Londra	117	"	75	"
Srebro	—	"	—	"
Napol.	9	"	34	"
C. kr. cekini	5	"	60	"
Državne ma. ke	57	"	65	"

Vabilo na naročbo.

S koncem tega meseca se prične novo naročanje na zadnje četrtletje. Gg. naročnike prosimo, da naročnino o pravem času ponové, ako hoté list dobivati redno v roke, ker "Slov. Narod" pošiljamo samo onim, ki naprej plačajo naročnino.

"Slovenski Narod" velja:

Za ljubljanske naročnike brez pošiljanja na dom:

Za četrt leta 3 gld. 30 kr.
Za jeden mesec 1 " 10 "

Za pošiljanje na dom se računa 10 kr. na mesec, 30 kr. za četrt leta.

S pošiljanjem po pošti velja:

Za četrt leta 4 gld. — kr.
Za jeden mesec 1 " 40 "

Za gospode učitelje na ljudskih šolah in za dijake velja znižana cena in sicer:

Za Ljubljano za četrt leta 2 gld. 50 kr.
Po pošti prejemani " 3 " — "

Opravištvu "Slov. Naroda".

MARIJA KRISTAN,

šivilja,

v Građaških ulicah št. 1, pritlično, se priporoča gospem in gospodičinam, da jej blagovolé dati obilega dela. (546—2)

Vajenec,

slovenskega jezika v govoru in pisavi popolnem zmožen, sprejme se z dnem 1. meseca oktobra pri glavnem zastopu banke "Slavije" v Ljubljani. (549—2)

Za

jesensko in zimsko saisono!

Jesenska oblačila	od gld. 14 do 35
Naylečniki	" 12 " 28
Zimske suknje	" 14 " 45
Menčikov-suknje	" 14 " 28
Suknje od bukovice	" 8 " 15
Obleko za dečke	" 5 " 15
Hlače	" 5 " 12
Salonsko obleko	" 28 " 32

prodaje (550—2)

EMERIK GRULA,

v Ljubljani, Gledališka ulica št. 5.

Pri

KAROLU TILLU,

pod Trančo št. 2.

Velika izbirka (531—6)

vseh šolskih, pisnih, risalnih potrebsčin in pisarničnih del.

Za jesensko in zimsko saisono

dobili smo ravno kar bogato zbirko cene, modne, solidne, to- in inozemske robe za obleko, katero najtopleje priporočamo p. n. očinstvu, obetajoč največjo postrežbo in najbolj modno fačono. (535—4)

Predstojništvo „uniji krojačev“.

Cvet zoper trganje,

po dr. Maliči,

je odlično najboljšo zdravilo zoper protin ter reumatizem, trganje po udih, bolečine v križi ter števih, otekline, otrple ude in hite itd., malo časa če se rabi, pa mine popolnem trganje, kar dokazuje obilno zalval. Zahteva naj se samo „cvet zoper trganje po dr. Maliči“ s zraven stajajočim znamenjem; 1 steklenica 50 kr., pravega prodaje samo (336—1) lekarna „pri samorogu“ J. pl. Trnkoczyja na Mestnem trgu št. 4 v Ljubljani

NAJBOLJŠI PAPIR ZA CIGARETE

LE HOUBLON

FRANZOSKI IZDELEK.

!! SVARI SE !!

PRED PONAREJEVANJEM.

Ta papir je pravi samo tedaj, ako ima vsak list znamenje LE HOUBLON in vsak karton spodaj stoječe varstveno znamenje in signaturo.

Cawley & Henry
Propriet. du Brevet.

CAWLEY et HENRY, jedini fabrikantje PARIS.